

B&S Kultur & Nöje

Varm vänskap av den rätta ullen: Kärleken till fåren ska bli bok

▲ "Det här är bland det roligaste jag gjort i mitt yrkesliv", säger Pia Mattzon. Tillsammans med fotografen Anna Sigge arbetar hon på en bok om hur den svenska ullen används.

FOTO: FRIDA WINTER

KULTUR

De förenas av kärleken till får och ull. Under projektnamnet "Ulldille" arbetar Pia Mattzon och Anna Sigge på en bok om hur den svenska ullen används. Avstampet var insikten om att det slängs enorma mängder ull i Sverige.

I

Sverige ger fåren ungefär 1000 ton ull varje år men hundratals ton eldas upp eller slängs. Samtidigt importeras drygt 1700 ton förädlad ull, enligt Ax-foundation. Den importerade ullen är dyr och ger ett större klimatavtryck.

– Det är så otroligt sorgligt och miljöovänligt att det slängs så mycket ull, säger Pia Mattzon, som har en bakgrund som journalist och kommunikatör, och var den som fick idén.

► Fortsättning på nästa sida

▲ Pia Mattzon och Anna Sigge är i slutfasen av arbetet med boken "Mer ull åt folket". Målet är att den ska komma ut till våren. FOTO: FRIDA WINTER

Pia Mattzon

Ålder: 58 år.
Bor: Transås.
Familj: En vuxen dotter.

Gör: Skribent och formgivare. Pia Mattzon har jobbat som journalist och kommunikötör inom offentlig förvaltning. Har på uppdrag skrivit en bok om missbruksproblematik, "Leva med beroende". Har arbetat på Borås Tidning i omgångar.

Anna Sigge

Ålder: 55 år.
Bor: Transås.
Familj: Sambo och två barn.

Gör: Frilansfotograf. Anna Sigges bilder finns i en lång rad böcker, bland annat "Aptit på Sjuhärad", "Lottas kokbok" och en bok om fyren Pater Noster. På 90-talet arbetade hon som fotograf på Borås Tidning.

► **Fortsättning från föregående sida**

Hon tog tjänstledigt för att dra igång och när Pia lade ut ett inlägg om ull på sociala medier hörde hennes forna kollega och frilansfotografen Anna Sigge av sig. Nu har de kört på ett drygt år tillsammans.

Vi träffas på en gård utanför Seglora. Här bor Kimberly Gomez Sanchez och Pontus Pettersson och deras besättning med Helsingefår. Familjen är en av många som intervjuas i Pias och Annas kommande bok "Mer ull åt folket". Fåren är väldigt intresserade av att vara med på bild. I alla fall så länge de erbjuds något gott att smaka på. Det bråks och buffas. Mularna söker framfusigt men vänligt av fickor, och kameror och händer.

– De här fåren är så otroligt sociala. Det går inte att inte älska får, säger Anna Sigge.

De båda beskriver arbetet med boken som lustfyllt. Tillsammans har de gjort ett 30-tal intervjuer med människor som på olika sätt arbetar med ull eller får eller båda. De räknar med att en handfull återstår, och att boken ska vara klar någon gång till våren.

– Det är allt från sadelmakare till blomsterodlare, tovarer, spinnare, stickdesigner och konstnärer, säger Anna.

De vill ha full kontroll över hur boken ska bli och kommer att trycka på eget förlag. I princip alla kostnader hittills har Pia betalat, och om de kommer att tjäna något på boken får framtiden utvisa. En insamling har påbörjats, så kallad crowdfunding eller gräsrotsfinansiering, till tryckning och resekostnader. De säljer förköp på boken, och har också gjort en väggkalender vars överskott ska gå till tryckkostnaderna.

– Vi har så otroligt roligt. Det här är bland det roligaste jag gjort i mitt yrkesliv. Det är så kul, och så värt att lägga egna pengar på att få göra något som man verkligen vill, säger Pia.

Att ullen inte tas tillvara i Sverige har en lång historia, påpekar de. Bland annat finns det för få insamlingssta-

Baggen Elton framför kalendern där han själv är omslagspojke.

tioner, och det finns bara ett enda större tvättereri i Sverige som ligger på Gotland.

– Enligt lag måste du klippa fåren minst en gång om året, men de flesta klipper två gånger om året. Och då slänger man det oftast för man vet inte var man kan sälja det. Eller så får man så dåligt betalt att det inte ens täcker bensinkostnaderna till insamlingsstationen, säger Pia.

På senare tid har det börjat hända mycket kring ullen. På flera platser agerar privatpersoner, företagare och organisationer för att bryta trenden.

– Den svenska ullen är en fantastisk resur och den är förnybar eftersom man hela tiden behöver klippa fåren.

Den svenska ullen är en fantastisk resurs och den är förnybar eftersom man hela tiden behöver klippa fåren. Och materialet har så fina egenskaper.

Pia Mattzon

Och materialet har så fina egenskaper, säger Pia.

De möter mycket fördomar om svensk ull från oinsatta som menar att den bara kliar och sticks.

– I princip alla vi intervjuat säger att det gäller att använda rätt ull till rätt sak. En grov ull ska du ha till en matta eller till en ytterrock. Den är tålig och hårdig. Men det finns ju till exempel Finullsfår och Jämtlandsfår som har en sådan fin ull att du kan ha den inpå huden.

I ett avslutande kapitel ska de blicka framåt, och där kommer aktiva inom Arena svensk ull att vara med. Det är en ekonomisk förening med säte i Borås som arbetar för ökad användning av svensk ull, och för samverkan mellan olika aktörer i branschen.

Anna och Pia gläds nu över ett besked om att de får med på Fårfesten i Kil utanför Karlstad, i månadsskiftet februari-mars nästa år.

– Vi har fått en plats, och bara det är en grej. Elvatusen besökare väntas. Där vi ska prata om boken och fortsätta att sälja förköp.

Hanna Grahn
Text

hanna.grahn@bt.se

